

Handläggare
Anders Hallberg
08-508 264 01**Till**
Exploateringsnämnden
2016-05-19

Låt fler forma framtiden! Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Remissen besvaras med kontorets tjänsteutlåtande.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Håkan Falk
FörvaltningschefAnn-Charlotte Bergqvist
Avdelningschef

Sammanfattning

Uppdraget för 2014 års Demokratiutredning har varit att utreda hur engagemanget inom den representativa demokratin kan öka och breddas och hur individers möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen kan stärkas.

Uppdraget rör huvudsakligen två former av politisk påverkan. För det första handlar det om möjligheten att utöva inflytande som förtroendevald och för det andra om möjligheterna att som enskild individ eller tillsammans med andra påverka politiska beslutsfattare mellan valen.

I utredningen konstateras att demokratin i dag står stark. Däremot är det politiska inflytandet inte jämnt fördelat. Klyftan mellan de som deltar och de som inte deltar har vidgats.

Exploateringskontoret
Administrativa avdelningenFleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 264 01
Växel 08-508 276 00
anders.hallberg@stockholm.se
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se/exploateringskontoret

Kommuner, landsting och regering har ett särskilt ansvar att ge medborgarna goda förutsättningar att delta och framföra synpunkter i politiska beslutsprocesser. Flera av utredningens förslag syftar till detta.

Som svar på 2014 års Demokratiutredning hänvisar exploateringskontoret till det arbete som bedrivs inom kommission för ett socialt hållbart Stockholm.

Remissen

Uppdraget för 2014 års Demokratiutredning har varit att utreda hur engagemanget inom den representativa demokratin kan öka och breddas och hur individers möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen kan stärkas. Fokus är det som ibland kallas för mellanvalsdemokrati, dvs. individers möjligheter att utöva inflytande på andra sätt än genom de allmänna valen.

Uppdraget rör huvudsakligen två former av politisk påverkan. För det första handlar det om möjligheten att utöva inflytande som förtroendevald och för det andra om möjligheterna att som enskild individ eller tillsammans med andra påverka politiska beslutsfattare mellan valen.

Utredningen ska också belysa frågor om representation och om de förtroendevalda avspeglar befolkningssammansättningen utifrån kön, bakgrund, ålder och funktionsförmåga. Utredningen ska också behandla frågor om ungas politiska representation, delaktighet och inflytande. Utöver de specifika frågor som nämns ovan har utredningen i uppdrag att undersöka och beskriva de samhällsförändringar som kan påverka individers demokratiska delaktighet och möjligheter till inflytande på sikt.

I utredningen konstateras att demokratin i dag står stark. Däremot är det politiska inflytandet inte jämnt fördelat. Klyftan mellan de som deltar och de som inte deltar har vidgats. Skiljelinjen mellan de ”demokratiskt aktiva” och de ”demokratiskt passiva” sammanfaller i stor utsträckning med andra sociala och ekonomiska klyftor i samhället. En ny målsättning för demokratipolitiken föreslås. Målsättningen ska vara ”en hållbar demokrati som kännetecknas av delaktighet och jämlikt inflytande”.

Kommuner, landsting och regering har ett särskilt ansvar att ge medborgarna goda förutsättningar att delta och framföra

synpunkter i politiska beslutsprocesser. Flera av utredningens förslag syftar till detta.

Partierna måste utveckla sitt rekryteringsarbete. Partierna bör verka för att partimedlemmar på lokal nivå får möjligheter att delta i idéutvecklingen.

Mot denna bakgrund bör väljarna få möjlighet att förmedla sina intressen och åsikter till beslutsfattarna även på andra sätt än genom de politiska partierna.

I syfte att stärka dialogonen mellan väljare och förtroendevalda och förenkla den administrativa hanteringen för kommunerna och landstingen föreslås att medborgarförslaget ersätts av ett nytt verktyg, folkmotion, som blir tvingande för alla kommuner och landsting. Alla folkbokförda i en kommun eller en kommun inom landstinget ska ha möjlighet att lämna förslag om något som rör kommunens eller landstingets verksamhet.

De förtroendevaldas representativitet utifrån kön, bakgrund och ålder har analyserats. När det kommer till dessa tre aspekter konstateras att politiken inte är jämställd eller jämlik. När en individ upplever sig representerad blir den också motiverad till att delta. Partierna bör därför komma överens om att samordna sin nomineringsprocess på så sätt att könsbalansen i styrelser och nämnder blir jämnare.

För att stimulera det demokratiska deltagandet på lokal nivå kan kommuner också genomföra försök med direktval för ett begränsat antal platser i en geografisk nämnd. Villkoren för förtroendeuppdrag måste anpassas så att det går att ägna sig åt ett förtroendeuppdrag och samtidigt ha tid till heltidsarbete och familjeliv.

Det är viktigt att remisslistor och inbjudningar till samråd och hearings vidgas så att nya delar av det civila samhället blir representerade. Den formella remissprocessen bör kompletteras med ett digitalt samråd som gör det möjligt att lämna synpunkter på konkreta frågeställningar.

En försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder till 16 år föreslås ske vid valen till kommunfullmäktige 2018 och 2022.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till bland annat exploateringsnämnden för yttrande senast den 20 maj 2016.

Exploateringskontorets synpunkter

Som svar på 2014 års Demokratiutredning hänvisar exploateringskontoret till det arbete som bedrivs inom kommission för ett socialt hållbart Stockholm.

I Stockholms stads budget för 2015 slås fast att utvecklingen mot ett mer delat Stockholm ska vändas. Att Stockholm ska vara en sammanhållen stad utgör ett av fyra inriktningsmål för stadens verksamheter fram till 2018.

Som ett led i att förverkliga denna ambition har staden tillsatt en kommission för ett socialt hållbart Stockholm. Uppdraget är att analysera skillnader i livsvillkor i Stockholm och föreslå åtgärder för en jämlik och socialt hållbar stad.

Kommissionen arbetar med fyra utvecklingsområden. De fyra utvecklingsområdena är:

- Demokrati och trygghet
- Arbete och inkomst
- Boende och stadsmiljö
- Uppväxt och utbildning

Känslan av samhörighet och möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället är grundläggande för människors välbefinnande och hälsa. Tilliten till andra människor och till samhällsinstitutioner är också en viktig del i att öka delaktigheten.

I likhet med 2014 års Demokratiutredning konstaterar kommissionen att människors samhällsengagemang är under förändring, att antalet medlemmar i exempelvis politiska partier och traditionella folkrörelseorganisationer minskar.

Valdeltagandet har minskat sedan 1970-talet, även om det över de tre senaste valen har ökat något. Skillnaderna i valdeltagandet är dock stort mellan olika stadsdelar och grupper av invånare. Att traditionella former av samhällsengagemang förefaller minska i betydelse betyder dock inte att människors vilja att vara delaktiga i samhällsutvecklingen har minskat.

Studier pekar på att det civila samhället har en viktig roll att spela

för att möta ovanstående utmaningar. I Stockholms stads vision för 2040 har föreningslivet och civilsamhället en central roll för den levande demokratin genom att kanalisera medborgarnas samhällsengagemang och vara en röst för olika idéer och uppfattningar som rör samhällsbygget.

Alla Stockholmare ska ha en möjlighet att delta i samhällets utveckling oavsett vem man är. Av denna orsak har det civila samhället lyfts ut som fördjupningsområde under hösten 2015 inom kommissionens utvecklingsområde Demokrati och trygghet.

Tolv åtgärdsförslag har tagits fram av kommissionen som syftar till att peka ut en riktning för hur Stockholm ska kunna bli en jämlik och socialt hållbar stad, med utgångspunkt i utvecklingsområdet Demokrati och trygghet. Rekommendationerna innefattar att främja och skapa jämlika förutsättningar för det lokala civilsamhället, vilket innebär att Stockholms stad bör arbeta aktivt gentemot hela civilsamhället.

I en tid där invånarnas ideella engagemang i allt större utsträckning tar nya vägar, är det viktigt att staden utvecklar sin samverkan med nya sociala rörelser och nätverk. Fler mötesplatser behöver etableras med särskilt fokus på medborgardrivna mötesplatser i socioekonomiskt utsatta områden.

Viktiga frågor för Stockholm att hantera framöver är bland annat hur staden kan kartlägga vilka grupper som inte är delaktiga idag, hur dessa grupper kan blir mer delaktiga i staden och hur förtroendet för staden och den lokala stadsdelsförvaltningen kan stärkas.

Slut

Bilagor

1. <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2016/01/sou-20165/>